Any VIII — Manacor 13 de Decembre de 1913 — N.° 382

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

UN TRIMESTRE
Dins Espanya: una pesseta.
Fora d'Espanya: dues pessetes.

Redacció i Administració
General Barceló,—1.—2.on
PALMA DE MALLORCA

LA AURORA

Surt cada dissapte per donar ventim i altres erbes an es qui s'ho guany

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

A Manacor: Ca-Mestre Antoni Fiol Ferrer, 5.—Ca-l'amo Andreu Alcover, Plassa del Palau, 8.

A Palma: Llibreria d'En Guasp, Morey, 6.—Taller d'encuadernacions d' En Francesc Ferrer, Sta. Eulária, 25.—Llibreria Ernest Frau, Brossa.—Llibreria d'Alomar i Fontdevila, Brossa.

UNA MICA DE PER TOT

Es catòlics an ets Estats Balkánics.

Demunt un periòdic inglès trobam una carta d'un missioner que fa anys que caplleva devers aqueis Estats i que conta lo que ell ha vist i lo que ha passat dins tals Estats, això es, sa manera com ells tracten es catòlics. Sa sustancia d'aqueixa carta es que es turcs son més tol·lerants que no es cismátics envers des catòlics.

«En varies ocasions, diu aqueix misioner, es periòdics i revistes de ses nacions catòliques se son felicitats de ses victories d'ets exèrcits aliats contra es turcs, com si fossen victories de la Creu demunt sa Mitja-Lluna. Però, si consideram es fets desde es punt de vista relligiós, ¿porem realment considerar ses victories d'ets Estats Balkánics com a vertadors triumfs des reinat de Crist demunt la terra? ¿E-hi ha de guanyar res es Catolicisme amb aquelles victories d'ets exèrcits aliats, que sorprengueren tant i tant es pobles europeus aquest any passat i enguany? Jo no dupt gens de respondre que sa causa catòlica no hi té res que guanyar, sino més tost molt que perdre.»

a.

Es turcs d'avui en dia.

«Just es nom de Turquía umpl d' horror molts de pobles occidentals, i tot perque no coneixen Turquía d' ara. Turquía d'avui ès molt diferent de la Turquía de s'Edat-Mitja. Tot ella demana que la deixin viure i tirar endavant en pau. Turquía ofereix a tothom plena llibertat relligiosa i autorisa i respecta ses manifestacions públiques i ses processons relligioses molt més francament que moltes de nacions europeues. Just no les pertoqueu an es turcs ses seues creencies i práctiques relligioses, i ja poreu contar amb sa seua amistat i fidelidat,que no vos fallará mai. Sobre tot

es sacerdot catòlic.

el tenen es turcs amb un gran respecte i veneració. Just ara ès sortit un article demunt un periòdic turc, que diu: "Es turcs se fan grossos de contar amics sincers entre es capellans catòlics, dels quals no poren parlar més que en termes de gran alabansa", perque "entre tots es qui s'anomenen cristians es capellans catòlics son ets únics ministres relligiosos que just se cuiden de ses coses espirisuals sensa mai aficar-se en lo altre." Diu també: "ses alabanses que'n fa i es respecte que es turc professa an es capellans catòlics es una cosa molt justificada p'es fet de que la major part d'ells pertanyen a bones families, lo qual no succeeix amb sos capellans cismátics".—Es turc seguirá sempre honra qui honra es clero catòlic amb so seu bon afecte, protecció i ve-neració.»

b.

Plena llibertat p'es catòlics.

Es fet es que l'Esglesia Catòlica gaudeix de plena llibertat dins Turquía: llibertat de predicar, llibertat d'ensenyar, llibertat de fer processons públiques, llibertat d'obrir escoles católiques i sociedats de cultura, amb una paraula, sa llibersat més absoluta. Jo no sé que cap capellá catòlic mai es turcs l'hagen atabuixat ni molestat en res. No es a Turquía que un veu capellans i seglars catòlics duits a la broca o que els-e cridin alei! o els insultin, com ha succeït a França i a Portugal. Això hu testimonietgen tots es missioners de Turquía i tots ells alaben Turquia per sa seua tol·lerancia, tots regoneixen que a Turquía es capellans son més respectats que no a certes nacions d'Europa. I jo hi afegesc que s'immensa majoría d'europeus, per no dir tots, que caplleven dins Turquía, prefereixen sa nissaga turca a totes ses nissagues cismátiques.

c.

Ses derrotes turques.

Essent sa situació turca tal com jo l'he descrita respecte des catòlics, me veig obligat a dir, per dir-ho així com ès, que ses derrotes turques son en realidat derrotes des catòlics. Això tendrá que haver-ho de confessar qualsevol missioner de Turquía. A totes ses regions que ets exèrcits aliats han preses an es turcs, la Creu, s'emblema, es signe de sa nostra redempció, pau i prosperidat, sustituïrá a sa Mitja-Lluna, pero desgraciadament quedará subjecte i esclau des Poder civil, de manera que dins totes ses nacions cismátiques relligió i nació ès just lo meteix, tan sujecte está sa relligió a sa nació.

d.

Es capellans grecs.

Tothom recorda massa ses fantasies que feien es grecs a Rhodes devers es janer d'enguany. Va esclatar una corrent contraria an ets italians entre es súbdits grecs, i per tot arreu es capellans grecs, cismátics, en lloc de predicar sa paraula de Deu an es poble aplegat dins ses esglesies, de lo que's cuidaven ells era de predicar de dalt sa trona guerra an ets italians, això ès, que no els-e volguessen servir ni fer feina amb ells, i que els-e tancassen botigues i obradors i no'ls-e donassen feina ni els admetessen en lloc. Es fanatisme relligiós des pobles balkánics es també massa conegut de tots aquells que's veuen obligats a conferir amb tals nissagues.

e.

Sort dura des capellans católics a Servia.

A Servia just e-hi ha dos capellans catòlics, i sa seua situació no es per fer gens d'enveja a negú nat, perque tenen mal de fer donar cap passa que no caus sospites i que no sia objecte de s'espionatge manco aguantador. Qualcú porá creure que hi ha esperanses de que la cosa millorará d' avui endavant p'es catòlics; jo tenc mal de fer es creure-hu. Es ver que es nombre de catòlics ha crescut amb sos territoris afegits a Servia de resultes de sa guerra amb Turquía, per lo qual es Govern servi ha entaulades negociacions amb la Sta. Seu, amb el Papa, per crear un Bisbat catòlic. Però amb so fer això es Govern servi no cerca més que un fi polític, treure tals catòlics des protectorat i de s'influencia d'Austria.

f.

Es clero a Montenegro.

A Montenegro, encara que n'hi haja més que no a Servia de capellans catòlics, se troben petxucats i atabuixats amb tota classe de vexacions i guitzeries, i per un tres i no res els-e treuen de sa nació amb caixes destrempades.

g.

Betzerria des grecs contra es catòlics.

A Grecia, si treis ses illes de Sira i Einos, es catòlics son pocs en nombre, i son avorrits i mirats com a rebel·los i contraris a ses institucions de sa nació. Es casi impossible per un catòlic es viure en pau si ha de conferir amb s'element grec. A Turquía grecs i catòlics son igualment extrangers i no tenen altre remei que sofrir-se uns amb sos altres; pero es catòlics n'han de sofrir moltes d'inclemencies des grecs. Es catòlics an aqueixes nacions orientals passen per *francs*, això es, per *francesos*. Es un nom que s'hi conserva des temps de ses creuades aón es francesos prengueren més part que ses altres nacions; pero es nostros germans de Grecia passen més gust d'anomenarmos *cans catòlics*. Si conversau amb ells de coses de relligió, vos dirán que no hi ha altres cristians més que ells. Un catòlic por ells es justifet un gentil o un jueu.

h.

Fanatisme grec.

He sentit contar d'un francès catòlic que, per besquetjar-se la vida, va tenir sa mala idea d'obrir una botiga a s'illa de Meletin. Es grecs el deixaren en pau fins es dia que va haver uberta sa botiga an es públic. A-leshores se'n hi presentaren un estol i li demanaren quina era sa seua relligió, si era cristiá, això es,cristiá com ells, *ortodoxe* (cismátic). Ell contestá que era catòlic.—An aquest cas, li digueren aquells, poreu tancar sa botiga perque noltros cristians no volem res de *francs*. Ni mitja décima de res vos comprará negú perque tots vos farem tota quanta guerra porem per fer fer ui a sa vostra botiga.—I així succeí. Aquel pobre homo va perdre es seu petit cabal; i; reduït a sa miseria més extrema, va morir d'un pur desaire.

i.

Qualque mica de llibertat p'es católics a Bulgaria.

Poria jo retreure mès exemples de fanatisme grec, pero tenc por d'acabar sa paciencia an es qui'm lletgeixen. Des quatre Estats Balcánics encara es mès prenidor es Bulgaria. Es catolicisme hi viu en pau, decantat de s'Exercat o Patriarcat Búlgar, i gaudeix de certa llibertat d'acció. Aqueixa llibertat, encara que esquefida, será de durada? Confiem de que sí, peró encara jo tenc es meus duptes. Ja se sab que a Bulgaria governa un monarca que, encara que estiga excomunicat, es catòlic; a ell, an el rei o Czar Ferrán se deu sa tol·lerancia relligiosa que hi domina. Pero quant es cismótic Boris ocupará es trono de mort del Czar actual ¿seguirá tal tollerancia o se fondrá com una bambolla de sabò? Sa contestació no es bona de donar. Jo no veig gaire provable que ell estiga per tal tol·lerancia, quant consider que l'educaren *popes* (capellans) russos i que sempre en té uns quants amb ell; i avui per avui es cisme rus es s'encarnació més encarnada des fanatisme anticatòlic.

j.

¿Que diuen que Bulgaria s'ha de convertir?

Se va dir no hi ha gaire que Bulgaria se convertia an es catolicisme; no oblidem lo que succeí durant es pontificat de Pio IX. Tot d'una que Bulgaria recobrá sa seua independencia, demostrá ganes de voler tornar a sa seua antigafe,an el Papa. Una comissió de gent grossa, nobles i dignataris, entre altres el príncep-Ministre i M. Zancoff, s'espitxen a Roma a tractar sa cosa amb la Santa Seu; tot anava vent en popa. El Sobirá Pontific consagrá Bisbe un prevere que formava part de sa comissió; i, quant tothom se figurava que sa conversió de Bulgaria era un fet, Russia s'hi aficá p'es mig i va esser causa que aquell M. Zancoff tornás es més aspre perseguidor des catolicisme. I aquell pobre Bisbe que Pio IX havia consagrat, passant un dia per Constantinopla, el conviden a veure un vaixell rus, e-hi entra, i ja no'l veren pus ni noves. Jo me sent més pessimista sobre sa conversió de Bulgaria perque Russia li vel·la molt es ble. Tan prompto com se tocará sa questió de sa conversió, Rusia s'hi posará p'es mig per esborrossonar-ho.

k

¿Que succeïré ara?

Pero qualcú pot dir:-Si es pobles Balkánics eren tan fanàtics abans de sa guerra, ara que han guanyat més pretigi, tal volta serán més tollerants envers de l'Esglesia Católica. Per sa meua part,no crec que hi tornin,i confirmen es meu sentit es fets de dia 7 de mars d'enguany a Djacove. El P. Angel Puliç, franciscá, el mataren an aqueixa ciutat de sa manera més seuvatge, i forsaren més de trecents catòlics a fer-se cismátics. Montenegro malavetjá desfressar aqueis fets amb capa de política, presentant-los just com un cabermoni polític; pero es cosa ben provada que s'odi a l'Esglesia Catòlica fonc sa causa d'aquells abominables crims. Reflexionant bé demunt tot lo que va succeïr dins ets Estats Balkánics i especialment lo que succeí a's temps de sa guerra, jo trec per conseqüencia que l'Esglesia Catòlica será mal tractada, i per lo meteix sa seua situació an aquells Estats ha d'esser ben diferent de lo que dins Europa se creu generalment que será. Fassa Deu que surta jo mal profeta; pero tota se meua por es que no hágem de presenciar una guerra de cristians contra cristians.

l

Ses comunidats relligioses catòliques

Que recordin es meus lectors ses paraules que va escriure no fa gaire En Pere Loti: «La fi de sa dominació turca dins es païssos Balkánics tendrá per conseqüencia sa treta de totes ses comunidats relligioses que sempre havien gaudit de sa més completa llibertat baix de sa dominació turca. No crec anar gaire lluny d'osques si acab dient an aquells catòlics que se alegraven de ses victories des Balkans demunt es turcs com si fossen triumfs p'es catolicisme, que será, si Deu no hi alsa la má, un triumf que haurem

de plorar com a principi d'un temps més xerec i més dissortat per l'Esglesia Catòlica. Deu fassa que no sia aixi.

Aixi acaba aqueix missioner de Turquia que ha descapdellada tanta de cosa demunt aquell periòdic inglès, d'on e-hu prenim, sobre aqueis bons d'Estats Balcánics, que's veu que en duen an dimoni a cada cabei des catòlics.

¿Que Deu no mos deix mai de la sua santa mà. Amén.

França

Es Ministeri Barthou va caure la setmana passada, i no vengué de nou a negú que estiga gens enterat de sa situació política de França. A França hi ha sa questió vitenca de sa separació entre l'Esglesia i s'Estat, separació tiránica i criminal perque s'Estat s'es separat de l'Esglesia despuiant l'Esglesia, deixant-la com un jonc de fuies en quant a bens materials. No vol l'Esglesia, pero ha volguts es bens de l'Esglesia, i les ha robats, se'n ha apoderat, just axi com e-hu fan es bandetjats de Serra-Morena. Es sa questió de Satanás contra Deu; i a França du es pondo de Satanás sa mosonería, que a poc a poc, a forsa de molta diligencia i poca conciencia des missatges d'En Barrufet i a forsa de no entendrese gota es católics, baraiant-se sempre i tirant-se es trastos p'es cap sobre si han d'esser ets Orleans o es Borbons o es Bonaparts que han de reinar, fent-se uns amb altres tot es mal que poten, donant aqueix greix an el dimoni i deixant es camp franc an es missatges d'En Burrafet per ocupar totes ses posicions i ensonyorir-se de totes ses forses i ressorts de govern; sa masonería idò amb sa seua vivor i actividat infernals i amb sa blaiura i toixerrudesa des católics, que son s'inmensa majoria des francesos, pero una gent esveuvada i escotifada i plena de perjuis més que un ase magre de mosques; sa masonería idó e-hu ha envitricollat tot de tal manera que no hi ha qui en trega agüier. Allá hi ha ets *exaltats* que capitanetja En Clémenceau, i es *moderats*, que tenen per caporals En Briand i En Poincaré. Aqueis ja voldrien desfer moltes de cosas malfetes i redressar-ne moltes de ben tortes; pero se topen amb sos *exaltats* que els acusen davant ses turbes, completament donades a Satanás, los acusen de reaccionaris i venuts an el Papa, an es clericalisme i no sé a quantes de coses més, totes ferestes an ets uis des revolucionaris, i amb això les taien ses cames i les impossibiliten per tota obra patriòtica de Govern. Ets *exaltats* no tenen majoria dins es Congrés ni dins es Senat, però son una minoria grossa, que, si vol, pot fer impossible qualsevol Govern.

Per això ès que ara que En Barthou, capturat i embuiat de mala manera p'ets *exaltats*, p'En Clemenceau, ha demitit amb tots ets altres Ministres, En Poincaré, es President de sa Republica, ha oferit es Poder a diferents, que no l'han volgut per no haver d'esser esclaus d'En Clemenceau, perque veien que aqueix les havía de fer una guerra a mort. A la fi, n'ha trobat un que l'ha volgut an es Poder, un tal Doumergue, contant pero aquest amb sa benevolencia d'En Clemenceau, lo qual basta per col·letgir lo que será es novell Govern, un esclau d'ets *exaltats*, d'En Clemenceau, més xerec que lo que tiren. ¡Pobre França!

*Es centenari d'*En Lluis Veuillot. S'altre dia se celebrá a Paris es centenari des neixement d'aqueix gran periodista católic, sens dupte es més extraordinari i més valent i agoserat de tots es periodistes católics que hi ha hagut. El Papa ha enviada una *carta* sobre aqueix *centenari* a on fa s'elogi més gros que's puga fer d'un periodista católic. Bé s'ho mereixía En Veuillot, que en vida se va veure tan despreciat i tan combatut i malfamat per la dreta i per l'esquerra, per blancs, per negres, per virats. En Veuillot no comensá como a periodista católic, pero aviat e-hu va esser, se convertí, pero ¡de quina manera! Entrà a sa Redacció des diari de París *L'Univers* i al punt ja en va esser Director, i hu fonc fins a la mort. Va fer un sens fi de campanyes, tan fortes i encarnissades com glorioses i fructiferes per l'Esglesia, per més que molta de gent d'Esglesia les trobassen ben esguerrades i funestes. El Papa Pio X e-hu ha dit ben clar, i després de tals declaracions pontificies ja no hi ha discussió possible sobre es valor de s'obra periodística d'En Veuillot respecte de la causa católica. Pero en Veuillot no vos cregueu que fos just un ca de bou, la nata per mossegar i per etzibar trons i llamps an es que primer se presentás, i que no tengués mirament ni fre en so repartir ventim, bescuit, mormes, matalofades i sardonaies. Era un escriptor meravellós, deixá un bell enfilai d'obres escrites, que son altres tants de monuments de llengo francesa; era un des primers escriptors que ha tenguts França, que n'ha tenguts tants d'extraordinaris. En Veuillot era un enamorat, un entusiasta del Bon Jesús, de l'Esglesia católica, de sa Veritat católica, pero no un enamorat platónic sino ardent, encès, flametjant, i que per lo meteix no poria sofrir ni consentir que negú li tocás el Bon Jesús ni l'Esglesia ni sa causa de Deu ni que hi fessen trucs i baldufes; i an es qui n'hi feien, an es qui hi bovetjaven, los feia tastar es seus cinc dits, que vos assegur queeren terribles quant estreníyen sa ploma i la feien ratjar demunt es p per; vos assegur que ses costelles des contraris quedaven arronsadas, i tots es qui *rebien* deien: --*Oli m'hi es caigut*. Era terrible, arrenyonador, capxifollador, atzufador En Veuillot per tots es contraris, traidors i desertors de sa causa católica.

Molt tenen que aprendre d'ell es periodistes i polítics católics de França i de fora de França en sa manera de defensar sa causa de Deu i d'atacar sa causa de Satanás. Es un mirai En Veuillot, això es, sa seua obra periodística, a on mos hauriem de mirar sempre tots es católics! i obrar en conseqüencia.

Es nostro bon confrare *La Vigie* de París n'ha parlat molt de tot això, fiblant es periodistes i polítics católics de la França d'ara, que efectivament deixen massa que desitjar. Deu fassa que s'apedassin, que's corretgesquen, que s'estrenguen més ses corretges, que's posin bé dalt es retalons, i que no fassen tant de bereiols ni de pastanagues. ¡Bona tasca té *La Vigie* per lograr tot això! Deu fassi que hu logri! Amèn!

La Aurora s'associa a s'homenatge que es católics francesos rendeixen a sa memoria d'En Veuillot en motiu des centenari dos seu neixement. La Aurora se considera una humil i modesta deixeble d'En Veuillot, i ha procurat sempre aplicar es seu sistema tan bé com ha sabut an es paperots anti-clericals de Mallorca, i li ha donat sempre un bon resultat, Deu no mos ho tenga en retret ni en vanagloria.

Amb aquest sistema, que també n'hi ha que el mos han criticat ferm, hem conseguit que aquells paperots casi ja no piulen; han perdut casi de tot es cantet contra l'Esglesia, que primer el tenien tan alt de punt, tan esquerdat, tan alxordador, tan insistent, que sempre els-e sentien. Aquest sistema ès de repartir a dreta i a esquerra tot es *ventim*, *bescuit*, *mormes* i *serdonaies*, an es qui les se guanyin, convenients per fer-los estar alerta.

Inglaterra i Austria.

Sa visita que s'Hereu de la Corona d'Austria, s'Arxiduc Erancesc Ferrán, ha feta no hi ha gaire a la Cort d'Inglaterra, ha donat peu a una infinidat de comentaris, lo qual se comprèn de lo millor. Abans d'esclatar sa guerra des Balkans, a ses Cancilleries de Viena i de Berlin se dibuixaven vives ansies de que de resultes d'aquella guerra no esclatás un conflicte diplomátic entre Austria i Inglaterra que vengués a esborrossonar sa milloransa de relacions que apuntava entre Inglaterra i Alemania i croixís sa Triple Aliansa. Aqueixes ansies aviat s'esveïren. Sa crisis balkánica no sols no ha duit cap conflicte entre Inglaterra i Austria, sino que s' enèrgica acció armònica d'aqueixes dues poderoses nacions ha apassivada sa cosa des Balkans fent cobrar una mica de seny an aquells Estats que semblaven haver-lo perdut de tot de tot.

S' acostament entre Inglaterra i Austria no ha preocupada tant s'atenció pública a Londres ni a Viena com a Paris. Es periòdics de Paris, apoiats per una partida de periòdics austriacs, no han parat de perposar dins s'acostament d'Austria amb Inglaterra intencions que no poriem quedar sensa contestació. Se formen i se formarán es plans polítics més diversos que demostren es curs conseqüent i comunal de ses idees. Sembla que s'Hereu de la Corona d'Austria tornant d'Inglaterra s'aturará a Paris a visitar En Poincaré, i aqueix no sería gens extrany que dins pocs mesos arribás fins a Viena a tornar-li sa visita. Es resultat d'aqueixes noves orientacions de sa política d'Austria pot esser una intel·ligencia entre Austria i Russia, que sería tant més fácil per lo quant després de sa solució balkánica entre Austria i Russia no hi ha haguda entre i entre cap fregada pus.

Tot això que deim es sa sustancia d'un article ben enrevisclat que veim dalt un periòdic alemany.

DE TOTES ERBES

En Pere Beneit

(acabatai)

I ¿quina vos pensau que la va fer En Pere amb sos doblers que es Balle li doná de sa mel que li havien espampolada ses mosques? Idò trobá un que passsetjava una vedella perqne no sabía que n'havía de fer i la tenía ben mal a pler, En Pere se'n tem, i li ofereix aquells diners que duia, i es de sa vedella l'agafa de la paraula, i li diu:

—Teua es sa vedella!

Pren aquells doblers, i ja li estreny de d allá, i En Pere amb sa vedella ¡cap a ca-seua!

A sa mare li vengué ben de nou aquella vedella, i més com sentí En Pere que li deia:

—¿E hu veis ma mare? Ses mosques no m'han arribat a pagar sa mel; peró la m'ha pagada es Balle, i des dobbers he comprada aquesta vedella, i pagada que está! No'n vengueu a mi amb deutes! A mi me poren tenir per lo que vulguen; pero mal pagador com es cans des Vicari o ses mosques d'aquella paret, aixó sí que no m'ho pot dir qui trepitja terra!

—Bono! va dir sa mare, i ara ¿que n'hem de fer d'aquesta vedella?

—¿Que n'hem de fer? diu En Pere. Jo la me'n menaré a pasturar per ses voreres des camins, i ja hu veureu que al punt esquerdará de greix; i llavò ¿qui vos ha dit que no mos fassa un vedell o una vedella, i un derrera s'altre no arribem a tenir una guarda de bous d'aquelles, d'aquelles?

—Tatá! colcarem! va dir sa mare.

—E-hu veurem idò! diu en Pere.

¿Que me'n direu? Ell e-hu va fer tenir ver En Pere. Desde aquell dia cada dia se'n menava sa vedella a pasturar per ses voreres des camins, i fins hora baixa de tot no tornava.

I heu de creure i pensar i pensar i creure que un diumenge, a sa banda des matí, surt En Pere amb sa vedella i li dona cap a Marratxí; i, com se'n tem, ès devant l'esglesia del gloriós St. Marsal, que, com sabeu, amb tot i esser parroquia, está a fora vila.

Sent En Pere l'orga sonar, deixa en banda sa vedella que pasturava sa més descansada del mon per tot allò, i se'n entra dins l'esglesia.

Troba que deien l'ofici, s'asseu a un banc, i al punt el Sr. Rector se'n puja a sa trona, i ja es partit a predicar de St. Marsal i ses Animes del Purgatori, fent-ne mil alabanses i posant los pardemunt es niguls.

Com prou coses va haver dites el Sr. Rector de St. Marsal i ses Animes i ses Animes i St. Marsal, se va exclamar:

—Germanets, no plangueu res a St. Marsal i ses Animes del Purgatori, perque ja hu sabeu: donen es cent per u. I, si no hu creis, provau-hol

En Pere, que escoltava amb tanta d'oreia, com sent això, pensá en si mateix:

—¿Aquesta m'es vera? No res idò, jo donaré sa meua vedella i St. Marsal i les Animes del Purgatori llavò me'n donarán cent. ¡Si que será una bona tibada aquesta! Sobre tot, será ferest si jo m'arrib a veure'm amb cent vedelles o vedells o bous o vaques! ¡A mi m'es tot u! ¡Sa qnestiò es una guarda de bestiar de bovim, que hi haja quatre centes potes! ¡Si que m'hi dirá en popa!... Sobre tot, ara mateix me'n vaig a entregar sa vedella a St. Marsal i ses Animes del Purgatori! Lo que s'ha d'empenyorar, que se venga!

Tot d'una que En Pere veu que el Sr. Rector devalla de sa trona i s'afica dins la sacristía, tras tras s'hi entrega ell i li diu:

—Sr. Rector, vostè amb so seu sermó m'ha tocat es cor. Tenc una vedella aquí defora que pastura, i he pensat de donar-la en do a St. Marsal i ses Animes del Purgatori.

—Homo, diu es Rector, trob que has pensat molt bé.

—A poc a poc, Sr. Rector! diu En Pere, jo sempre malaveig a pensar tant bè com puc i no me deix safalcar per negú nat envers d'aqueixes coses. Sobre tot, Sr. Rector, que me diga a on vol que li men sa vedella.

—Bono! diu el Sr. Rector, la pots menar a sa meua guarda.

—I ¿a on la té a sa guarda? diu En Pere.

—No res, diu es Rector, lo més curt ès que la mens a un corral que veurás devant sa Rectoria, i deixa sa barrera tancada, no fos cosa que s'anyorás i fogís.

Es Rector de St. Marsal teníá una guarda de cent bous, es a dir, entre bous i vaques, vedells i vedelles eren cent.

Es vespre, com arriba es bover amb sa grandiosa guarda, es Rector li comana que fassa passar sa vedella d'En Pere amb s'altre bestiar.

Es bover e-hu fa aixi, i hu tanca tot dins una pleta que hi havía aposta, i s'en va a sopar i a jeure es més descansat del mon.

I heu de creure i pensar i pensar i creure que aquella pobre vedella, com se va veure a's mig de tant de bovim, comensa a anyorar-se i a anyorar-se. I ja va esser partida a donar voltes ran ran paret de sa pleta a veure si afinaria cap portell per fogir. Topa a sa barrera, empeny, sa barrera s'obri perque es bover de descuit havía deixat en pes, sensa tancar en fort; i sa vedella ja li va haver estret cap a ca'n Pere.

Pero lo bo va esser que ets altres bous, com veren que ella s'espitxava, li pitgen tots derrera, i de d'allá per ses mateixes pitjades de sa vedella.

S'animalet arriba a ca'n Pere amb tota aquella acompanyada, i comensa a empènyer amb so cap a ses portes

de ca'n Pere, i venguen bramuls i més bramuls, i ets altres bous que també se posaren a bramular, armant un rebumbori de los cent mil dimonis, que alsaren tot es poble.

Amb això En Pere ja estigué aixecat. Surt a defora descals i en calsons blancs, i me veu sa grandiosa guarda de bous del Sr. Rector de St. Marsal, i tot d'una s'exclama:

—¿Que tal, Pascual? ¡Ell ha dit ver el Sr. Rector que St. Marsal i les Animes del Purgatori donen es cent per u! ¡Les he donada una vedella i ara ja m'han enviada aqueixa grandiosa guarda! ¡Si que m'hi va en popa!

Com la gent s'era aixecada a veure que era aquell rebumbori, sentiren lo que En Pere deia, romangueren amb sos cabeis drets, no se'n poríen avenir en via neguna; pero lo cert era que teníen al'á a's mig sa grandiosa guarda de bous i negú se presentava a reclamarla, i En Pere que deia que era ben seua; i no hu volgueu sebre es cabermoni que se va armar dins aquell poble sobre aquest enderivell.

Negú va dormir anant a veure es bous que St. Marsal i les Animes del Purgatori havíen enviats an En Pere Beneit.

—¡De Pere nostro! deia tothom, ¡I noltros que'l tenim per beneit! ¡Sa questió es que totes li ponen! ¡Ja hu veurem En Gelat a on s'ajeurá amb tota aquesta guarda de bous!

¡Ja hi anava envidat En Pere amb aquella tibada orba que havía feta donant sa vedella a St. Marsal i a les Animes del Purgatori!

No hi anava tant es bover del Sr. Rector, que, quant lo endemá se'n aná a sa pleta per treure es bous, no n'hi troba cap ni un, ni en va veure lluïr un que era un en tot allò.

—Que será? que no será? se deien ell i el Sr. Rector.

Ni un ni s'altre, com es bo de veure, sebien que dimoni poría essor estat allò.

—Sabs que será estat? diu a la fi el Sr. Rector. Que aquella vedella que mos menaren ahir, se deu esser anyorada, deu esser fuita, i tota sa guarda li ha pegat derrera.

—Ja será això! diu es bover.

Pero qui sabia qui era ni d'on sortía aquell homo que havía menada aquella vedella?

Comensen a demanar ne claricies an aquest i an aquest altre, i al punt e-hu hagueren aclarit; i Rector i bover s'esquitxen a ca'n Pere.

I ja hu crec que la hi trobaren a tota sa guarda a ca'n Pere.

Pero ses raons foren llavò a fer creure an En Pere que no hi havía res d'allò de que St. Maral i les Animes del Purgatori li haguessen enviada aquella grandiosa guarda de bous.

—¡Pero Sr. Rector! deia En Pere, ¿no predicá vostè dalt sa trona que St. Marsal i les Animes del Purgatori donen es cent per u?

—Si que hu vaig predicar, deia es Rector, pero això no vol dir que perque les donares sa vedella, t'hagen de donar cent bous! ¡E hu agafes malament, homo!

—Malament? deia En Pere. No ell jo hu agaf ben bé! Sa guarda s'ès presentada tota sola aquí, i per meua la tenc i ben per meua! I no té, Sr. Rector, que venir-me a pintar St. Cristòfol nan, allá on sabem que era gegant!

El Sr. Rector de St. Marsal, com va veure la mar tan bruta, se'n va a veure el Sr. Bal'le i el Sr. Rector d'aquell poble, a veure si cridarien En Pere, i si el farien entrar p'es cavat. Bal'le i Rector i Rector i Bal'le li digueren que no s'hi volíen posar perque En Pere tothom el tenía per beneit; i que, si s'hi posaven, encara en sortiríen nafrats.

Es Rector se'n torna an En Pere; i, com prou se varen esser escobletjats sensa que el Sr. Rector en pogués treure altre nat d'En Pere sino que es bous eren seus i ben seus tots, sensa treure'n cap ni un un;—a la fi el Sr. Rector el va ginyar a fer uns pactes que, es qui lo endemá demati donaria primer a s'altre es bon dia, d'aquell serien es bons.

Fets aqueis pactes, se'n van es Rector i es bover a St. Marsal, i se'n pugen tots dos an es campanar, amb s'idea de fer-hi sa nit demunt, i lo endemá demati, en trencar s'auba, posar-se a guaitar, a fi de que, en colombrar En Pere de lluny, pegar li crit de ¡*Bon dia Pere*! cridant amb tota sa forsa.

Pero com foren allá dalt, els agarrotá una son tan rabiosa que romangueren tots dos adormits com a troncs.

No'n tengué tanta de sòn En Pere, que devers les dotze de la nit s'espitxa a Sant Marsal; davant sa Rectoría hi havía un grandiós lledoner, ell s'hi enfila i s'amaga ben amagat allá on sa rama era més espessa a fi d'ell porer guipar ets altres i que no'l guipassen a ell; i allá está qui está esperant que vengués es dia i es Rector tregués es nas defora, per entimar li un: —¡*Bon dia Sr. Rector*! com unes cases.

I se va fer auba i dia clar, i es sol va sortir. Amb això Rector i bover dalt es campanar se deixondeixen, i ja se posen a guaitar a veure si colombrarien en-lloc En Pere que s'entregás per sa provatura; pero ca! En Pere no s'entregava ni senyes!

Amb això es Rector guaita per una finestra des campanar girada an es lledoner de devant sa Rectoría, En Pere l'afina, i tot d'una enverga crit de:

—¡Bon dia tenga, Sr. Rector! ¡Jo som estat es primer que he donat es bon dia! ¡Meus son es bous!

Es Rector romangué de pedra com sentí sa veu d'En Pere. Tot d'una no sabía d'on li venía aquell dimoni de veu; llavò va veure que sortía des lledoner, i va afinar En Pere que en devallava, fent un escándol de crits i fisconades sobre que es bous eren seus i re-de-seus.

El senyor Rector no tengué altre remei que allargar-hi es coll i se'n hagué d'afluixar de sa grandiosa guarda de bous que tenía.

Mentres tant En Pere Beneit se'n aná a ca-seua, va vendre aquella guarda, va fer un bon caramull de doblers, i va tenir que li sobrá per ell i per sa mare tota la vida. Sa gent ja no li digueren pus En Pere Beneit, sino En Pere Desxondit, i tothom li feia la bona perque ja no era cap pelat; i va viure anys i més anys, fins que se morí. I al cel lo vegem! per que si le hi veim, será senyal que noltros també hi serem, que es sa sort més grossa que mos pot venir. ¡Amèn que mos venga a tots! Amèn.

JORDI DES RECÓ

Ventim

O es socialisme o tot l'Evangeli.

Això ès estat es tema d'un sermó d'aquell Monsenyor Benson, gran predicador de Londres, convertit des protestantisme, que el sentírem aquesta primavera passada, precisament a l'esglesia de Frares Carmelites, a on ara ha fet aquest sermó, que un periòdic catòlic inglès comenta amb molt de seny i bon tranc. Sembla que Monsenyor Benson va dir que es socialisme vol esser com es sustitut modern de sa relligió revelada. Cap persona seria, va dir, que s'interessi de ver per s'avens de sa seua nació, no pot manco d'esglaiar-se si passa una mica la vista per s'estat aborronador de sa sociedat d'avui. Si un compara sa gent des *cap de ponent* de Londres (West End) amb sa que potoia i capleva p'es carrerons i casulls de sa banda de llevant de sa meteixa gran ciutat, devers sa *Capella-blanca* (Whitechapel), qualsevol se veu forsat a demanar, veient sa desigualdat i s'injusticia de ses coses, si una i altra gent pertanyen a sa mateixa humanidat. Es periòdics publicaven aqueis dies que una pobre dona devers aquella *Capella-blanca* havia acabats ets alens per falta d'aliment mentres que an es centre de Londres, a *Park-lane* hi havía hagut un dinar de **50.000 pessetes**. Son ferestes ses coses que ha afinades una Comissió que s'ha proposat reunir claricies sobre s'estat social d'avui en dia. Entre altres coses, s'ès fixada en ses capsetes per posar mistos que ha de fer una dona per guanyar es jornal, i lo que llavò li donen de tanta de feina. D'altra vent, contaven aqueis dies es diaris de Londres d'un senyoretxo que va fer un dinar amb quatre caps-buits com ell, i que **costá 120 lliures esterlines per cap (3.000 pessetes)**! Això per una banda, i per s'altra, duien també es diaris d'un inventor de gran talent que doná a rebre dins un casull de mala mort ple de miseria, mentres que ses seues invencions omplirán ses butxaques d'altres més sortats i més destres en so bosquetjar-se la vida.

Considerant totes aqueixes desigualdats i mals-endressos, un se'n empagueeix de que hi haja tan poc zel i poc esmen de no fer desapareixer totes aquixes coses que hi ha p'el mon i que no hi hauríen d'esser, i que son una de ses fonts principals d'on brolla es socialisme, aqueixa nafra tan pudenta de sa sociedat moderna, que, si no la curen de rel, per forsa ha de dur un mal resultat, no an aqueixa o an aquella altra nació, sino a totes ses nacions, perque es un mal que s'extén per tot arreu com sa pesta.

No es gaire d'admirar, digué Mgr. Benson, si hi ha socialistes; lo d'admirar es que no n'hi haja deu mil vegades més. Un s'esglaia de que es pobles cristians s'atansin a parlar d'amor de Deu, allà on posen tan poc esment an es *segon gran precepte* seu, del Bon Jesús: —*Amarás ton germá proïsme com a tu mateix*. Es católics poren professar moltes de ses doctrines de que es socialistes fan molt de menjaret. Es socialistes han pretengut de que es católics com a tals no porien defensar tals doctrines. Un punt d'oposició entre es católics i es socialistes es que aqueis pretenen que tota sa felicidat i es bé que pot venir a s'homo s'ha de cercar demunt la terra, que ha d'esser durant aquesta vida i no a l'altre mon, a on no admeten cap felicidat ni benaventuransa eterna. Això sí que es oposat a s'idea católica. Es católics donen més importancia a sa part espiritual de s'homo que a sa part corporal; per això diuen que lo primer es s'áuima, recordant ses paraules del Bon Jesús a l'Evangeli: «Cercau primer el reine de Deu i sa seua justicia i ja vos afegirán llavò totes ses altres coses». L'Esglesia Católica insisteix amb això perque es sa paraula de Deu. Es católics no miren sa relligió com una elegancia de cultura i d'il'lustració, sino com una cosa vitenca i necessaria, com una base i un fonament de tota la la vida i de tot quant som i porem esperar. No, an aqueix mon no hi ha per s'homo altre fonament més que es fonament que ha posat el Bon Jesús: l'Evangeli, la seua Santa Llei, l'Esglesia Católica, es Mèrits infinits de sa seua Passió i Mort. Això, ben aplicat es sa solució de totes ses questions socials i polítiques que se puguen presentar. Lo que hi ha que son moltíssims per sa nostra desgracia que sols volen aplicar de l'Evangeli just allò que les convé a ells, i ells no posar-hi gens es coll devall es jou del Bon Jesús.

I naturalment sa llaurada no surt garrida, sino esgarrada, perque son massa que no serven es solc, que tiren de camella, i molts més que fins i tot ja no s'hi volen jonyir a l'Evangeli; només el volen p'ets altres, i just en lo que les va per ses seues. I això no es això, Angela María! L'Evangeli apllega tothom, i tothom té que haver-s'hi de subjectar i observar-lo en tot i per tot, anc que el dimoni en pass. Si no més s'aplica a mitges, just a redols, l'Evangeli queda sensa efecte. Si hi queda, es sempre per culpa d'ets homos, no perque li manqui res, no perque no sia sa medicina per tots es mals, no perque no sia sa llum, sa veritat i sa vida de tothom que vé an aqueix mon.

Tot això ho haurien de tenir ben en compte, no sols es socialistes, sino sobre tot es qui no hu son, es qui se cuiden a esgargamellar contra es socialistes, pero que molta de vegada amb sa seua conducta son uns grans fomentadors des socialieme, perque's passen el temps recordant an els altres que han d'observar l'Evangeli i oblidant-se d'observar-lo ells.

¿Ai igualdat de bens per tothom?

Aqueix punt tocá Mgr. Benson, i els-e dona es gran encals an es socialistes, que no son més que uns grans farsants de tal igualdat.

Per aqueixa igualdat de bens que reclamen, que pretenen que hi haja entre tots ets homos, primer haurien de fer que tots ets homos fossen ben iguals d'ánima, de bon cap, de bon cor, que tenguessen es meteix geni, es meteix gust, ses meteixes inclinacions, que uns no fossen grans talents i ets altres grans closques i caps-closos, uns més vius que una centella i ets altres més beneits que es *pa de munició*, uns feners i ets altres mal-feners, uns estalviadors i ets altres gastadors, uns ferrasses i ets altres mans foradades i tudats, uns sortats i ets altres dissortats, uns sempre sans i forts i ets altres sempre pobretjants de salut i de delit. Que llevin primer es socialistes totes aqueixes desigualdats que hi ha i ha hagudes sempre entre ets homos, i llavó ja parlarem d'aqueixa igualdat de bens materials que es socialistes somien.... mentres es pedás no les basta. Ja sabem massa, que, si los basta, i sobre tot si los sobra, ja no hi pensen en fer ets homos iguals de bens materials. No, no n'hi ha cap de socialista que vulga s'igualdat de bens materials entre ets homos si, per arribar an aqueixa igualdat, e-hi ha que escapsar-li es seus bens propis. Es socialista només vol tal igualdat si ell e-hi ha de guanyar; si ell e-hi ha de perdre, ¡un llamp per tal igualdat!

Això se veu a lo clar amb lo que fan es caporals socialistes de ses nacions a on es socialisme du molta de toria, que casi tots se fan milionaris. Es socialistos llisos munyen, i es caporals s'empassolen sa llet i es brossat; només deixen p'es seus sogueus es serigot i encara. I son tan tudosses es socialistes rasos que no arriben a obrir ets uis, no arriben a veure que es seus caporals los plomen bil-lo bil-lo i llavó los emblanquinen com a xinos.—¡*Igualdat de bens per totom*! prediquen es caporals socialistes; pero ells de lo que més se cuiden es d'omplir-se bé ses butxaques i fer un bon reco. Diner que els entra, negú els ho treu de potes. Bons están ells per afluixar la mosca! ¡Un llamp amollen e'ls a tots es qui s'hi arramben a demanar-los almoina! Això de donar diners an es desva'guts i desamparats fa... *clerical*.

¿Es socialisme sustitut de l'Evangeli?

¡Un poc ne llevarem, socialistes! ¿S'obra de tot-un Deu voleu sostituïr voltros? ¡Sabeu que hi anau de calsats per aigo! ¿Que no vos sou mirats bé? ¿Com no veis que davant Deu, davant el Fill de Deu, no arribau ni a cuquets ni a formiguetes? El Fill de Deu vengué an el mon; va néixer i va viure pobre, passá per tot fent bé, donant exemple de totes ses virtuts més heroiques i sublims, deixá que es seus contraris, ministres de Satanás, li possassen ses mans demunt, l'assotassen, el coronassen d'espines, li fessen portar la creu i l'enclavassen de peus i mans, i aixi exhalá es derrer sospir. Amb tot això ell redimí el mon; ell pagá per tots ets homos es deute que teniem tots davant Deu, que mai per mai l'haurien pogut pagar, i fundá l'Esglesia Santa, per que escampás per tot lo mon i a travers de tots es sigles es Mérits infinits de sa seua Passió i Mort i els aplicás a tots es pobles de generació en generació fins a la fi del mon. Morint Deu vivificá el

mon, torná an el mon sa vida que Satanás li havia presa. Sa vida de Deu infundida a s'homo, fer viure a s homo sa vida de Deu per vía des Magisteri, Imperi i Ministeri de l'Esglesia, això ès es Cristianisme! ¿I això, voltros socialistes, esvortons d'En Barrufet, voleu sustituïr-ho? ¿Voltros sustituïr s'obra de Deu? ¿Voltros arreconar es Cristianisme? ¡E-hu sou ben tenres encara per porer-ho provar!

Deu, veritat eterna, va dir que ses Portes de l'Infern no prevaldrán contra sa seua Esglesia, contra l'Esglesia Católica, ¿i hi voleu prevalèixer voltros? S'ès vist res mai més ridicul ni més desbaratat? Es Cristianisme, des que Deu el fundá i ets Apóstols l'escamparen per tot lo mon, va fer sentir sa seua influencia tan fort i tan granat dins tots els enteniments i dins tots es cors que l'abrassaren, quo se deixaren dur de sa seua influencia, que obrá sa revolució més gran i més gloriosa que se sia vista mai demunt la terra, feu avorrir es vicis, feu amar i practicar ses virtuts més heroiques, establí sa caridat i sa germandat entre ets homos, ensenyant que tots eren fiis de Deu i redimits amb sa sang del meteix Deu; a poc a poc aboli s'esclavitut i feu impossible sa tirania i es despotisme, donant a tothom conciencia de sa seua dignidat, senyalant a cadascú es seus drets, pero també es seus devers, es drets i es devers des qui governen i des qui obeeixen, des qui ensenyen i des qui aprenen, des grans i des petits, es drets i es devers de tothom. Tot lo que té de bo i de gloriós i de regenerador sa civilisació moderna, ses idees de llibertat, d'igualdat, de germandat, de caridat, tot es sortit de l'Evangeli, tot es fruit des cristianisme. I encara ets homos no li han tret tot es suc a l'Evangeli ni d'un bon tros; encara pot donar més de sí es cristianisme que no ha donat fins aquí. Es infinita sa virtut de l'Evangeli; en viurán totes ses generacions de la terra, i no la hi acabarán mai a sa virtut. Es que ès sa Paraula de Deu, que ès infinita i basta per salvar-ho tot, per fer de la terra un cel. Sí, si la terra no ès un cel, no ès per culpa o per deficiencia de l'Evangeli, sino per culpa i deficiencia d'ets homos, que som de terra i sempre volem terrejar.

Per lo meteix, no hu somieu, socialistes, de porer arribar a sustituïr l'Evangeli, de porer-lo arribar a arreconar. Si Satanás no porá mai prevalèixer contra l'Evangeli, contra l'Esglesia, ¿com e-hi heu de prevalèixer voltros, que, ancque sigueu missatges de Satanás, sou uns missatges.....soiats! sabeu? soiats de sa pitjor i de sa més pudenta de ses soiadures. ¡Bons estau voltros per porer arreconar el Bon Jesús ni s'obra mestra del Bon Jesús, es cristianisme, l'Esglesia Católica! ¡Vos guanya de massa el Bon Jesús per porer-les haver amb Ell! Vaja! deixau-ho anar an això de voler sustituïr l'Evangeli ni es Cristianisme! ¡Es que son insustituïbles! ¡No hu oblideu, grans búgueres!

¡No hi ha vel: o es socialisme o tot l'Evangeli

Deixem ara es socialistes, que ja els hem espolsada prou sa murta, i peguem una mica de fregada an ets altres, an es que no son socialistes propiament, pero si causadors de socialisme.

An el mon finis-finis no hi ha més que dos camins, que dues solucions: Deu i Llucifer; es cristianisme i es satanisme; l'Evangeli i sa rebel·lió del Dimoni. ¿Que no volen ets homos l'Evangeli aplicat en tots es seus extrems i per totes ses seues bandes? Idó, no'n porán fogir de ses ungles ni de ses mordales de Satanás, que son sa revolució, es socialisme, s'anarquia, es nihilisme, l'infern. No, contra es desgavells, desordes i desbarataments del mon, d'ets homos, no hi ha remei, defensa ni fre més que dins l'Evangeli Això hu diu massa clar s'historia i s'experiencia de totes ses nacions. L'Evangeli ès sa solució de Deu, es remei de Deu per totes ses questions, per tots es problemes, per totes ses dificultats d'aquesta vida. Si s'homo no vol aquesta solució de Deu, aquest remei de Deu, no li queda més que sa solució i es remei que sa pobre i malanada raó humana, abandonada a sí mateixa, ha sabut trobar, patent i manifesta dins s'historia de tots es pobles que naveguen fora de l'Evangeli, privats de sa llum divina de sa fe cristiana. Sí, fora de l'Evangeli, fora de sa Revelació Divina no hi ha hagut, no hi ha ni hi haurá mai més que s'imperi vergonyós i repugnant de ses passions avalotades i desenfrenades, que fan ets homos pitjors que bisties, *com a cavalls i muls que no tenen coneixement*, segons mos diu l'Esperit Sant dins la Sagrada Escriptura. Si, s'imperi més absolut de ses passions més baixes i més vergonyoses, s'esclavitut del dimoni més horrible i aclotelladora: això ès la fi de tots es qui rebutgen l'Evangeli. No volen el Bon Jesús, i tenen que abrassar-se amb Barrabás; no volen Deu, i llavò cauen, naturalment, dins ses ungles del dimoni.

Avui tot això se veu ben clar: tots es moviments anti-relligiosos que han esclatat dins ses nacions cristianes desde s'Edat-Mitja (*pobres de Lión, ensabatats, albigesos, waldesos, wiclefites, hussites, protestants, enciclopedistes, liberals, socialistes, anarquistes sindicalistes*) no son més que ecos des *non serviam* de Llucifer, de sa rebel·lió de Llucifer; sa consequencia final de tots aqueis moviments es fogir de l'Evangeli, tornar an es paganisme, an es desheretament del cel, a s'esclavitut del dimoni, a s'imperi de ses passions bestials, que es pecat original desfermá i revolucioná dins s'enteniment i dins es cor de s'humanidat. Si, tots aqueis moviments duen an es socialisme i a s'anarquisme, que signifiquen i encarnen es desorde, es desgavell, es desenfrè, **s'odi a Deu i an el proïsme, sa guerra a Deu i sa guerra social**, solució suprema que proclamen tots es socialistes.

¡Ai des pobles i d'ets individuus si no obrin ets uis, si no los tenen sempre ben uberts per veure i abrassar sa **Paraula de Deu feta carn**, això, es el **Fill de Deu, ple de gloria, ple de gracia i de veritat!**

Es paperingos anti-clerícals.

Es de Mallorca, s'entén. Van molt mostiis i ala-baixa. Fa setmanes que no duen res que pagui es tir per haver-los-ho de refutar. Per això ès que son passades un parei de setmanes sensa treure-los a rol·lo.

Lo que torna créixer i pujar ès es deute de *El Rayo*. Dissapte passat quedá a deure 344 pessetes. Fa devers tres setmanes li arribaren de l'Argentina un centenar de pessetes, i de ses 400 que en devía, passá a 300; pero ara ja torna esser partit a afegir an es feix. Per part nostra, com més hi afegirá, millor!

S'*Obreretxo Balear* dissapte passat etziba unes quantes ponyides an En Lerroux perque ha dit que En Maura «es un gran carácter, pero no s'adonda a sa vida moderna».—¿Voleu donar gust a s'*Obreretxo*? Idó digau-li que En Maura es un mal homo, que no val ses paies d'allá on jeu, i que lo que mereix es penjar. Pero sa desgracia de s'*Obreretxo* ès que això no hi ha negú dins Espanya que hu diga ni que hu crega, en no esser es farsants, caps-closos i ánimes de cadafet com ell. En Lerroux será dolent tot lo que volgueu, pero té més suc de cervell ell totsol que tots ets altres republicanetxos plegats.

Lo salat també de s'*Obreretxo* de dissapte, es que diu que «es partit conservador aviat romandrá ben plomat i que no podrá fer més que esqueinar». Fa riaies que diga això un paperetxo com s'*Obreretxo*, orga d'un partit que a ses eleccions passades no pogué treure en tot Mallorca més que un Retgidor i encara va esser per sa blaiura des monárquics d'aquell districte; fa riaies que tal paperingo diga això un partit com es conservador, que an aqueixes eleccions passades i a totes ses que hi ha hagudes fa molts d'anys sempre ès es qui té mès vots de tot Mallorca, pero amb una gran ventatge demunt tots ets altres partits!

¿Es partit conservador *plomat*? I voltros socialistes ¿com estau? ¡Ell ni a *plomats* arribau! Per esser *plomats*, les han d'haver arrabassades ses *plomes*; i per arabassar-les, n'han de tenir. ¿Quant es que n'heu tengudes voltros? ¿Que no vos sou mirats bé, grans socialistengos?

¡Altre píc Mestre Biel!

Si, després de molts de mesos de no haver piulat Mestre Biel de la Mel demunt cap paper de Mallorca, dissapte mos surt demunt s'*Obreretxo Balear* fent-mos a sebre que es partit conservador es mort. Es un de tants de sómits com fa Mestre Biel, que's passa la vida somiant. Es alló de que qui cerca porcs, ses oreies li grunyen, i qui té fam somía fruites. Mestre Biel no hi pot consentir que el mon no haja de fer ses redes que voldría ell, i per això somía que les fa i prou. Mestre Biel se passá p'es carabassot, fa devers dos anys, formar un partit republicá a Catalunya per matar es partit d'En Lerroux i tots ets altres partits catalans; i fins i tot va fer avinent que, si no en sortía amb la seua, si Catalunya no responía a sa seua crida se retiraría a sa vida privada. A Catalunya no li va lleure respondre, tengué altres mal-de-caps, i Mestre Biel ¿quina vos pensau que la va fer? ¿Vos creis que se va retirar de sa política? Tant com es mánec de sa grenera! Ell ha seguit desparant articles politics contra tots es qui no li caben devall es barret, sensa haver conseguit reunir ni mitja dotzena de biduïns per formar aquell partit republicá que ell havía somiat.

Idò bé, ell, es polictic més malanat de tota Espanya, es més fracasat de tots es politics fracassats, per sa seua ximpleria més absoluta, ell se'n vé ará parlar-mos des fracás d'En Maura, des partit conservador; se'n vé a fer-mos a sebre que es partit conservador esmort. I lo bo és que partit conservador está en es Poder, i que no hi ha gens de parill de que caiga per ara, Poria caure si acás es Govern actual, pero seria en tot cas per poc conservador, per fer lloc a un altre conservador. ¿Qui pensa que sia possible en molt de temps dins Espanya una situació lliberal, allá on es partit lliberal se troba tan desgavellat i dessustat? De manera que hi ha situació conservadora per estoneta. I estant sa cosa aixi, mos surt Mestre Biel anunciant-mos que es partit conservador es mort i re-de-mort.

Está bé, Mestre Biel de la Mel! ¡estam enterats d'aqueix nou sòmit vostro! Seguiu. somiant... truites i lo que més vos convenga, fins que vos direm: basta!

¡Llenya an es sindicalistes!

S'*Obrer Balear* acusa dos sindicalistes (anarquistes) de Ciutat, dos amics de *El Rayo*, de que a ses derreres eleccions cercaven vots p'es *prietistes*, això es, per lliberals dinástics. No mos extranya gens, com no mos extranyaría que hi hagués haguts socialistes que fessen lo meteix. Si els ho haguessen pagat bé, ¡vaja si hu hauríen fet de cercar vots, no ja p'es prietistes, sino p'es meteix Maura en persona! Massa tenen acreditada tots es revolucionaris sa seua venalidat. De manera que es revolucionaris (republicans, socialistes, anarquistes) si no se venen, es perque no hi ha qui el-se compr. Això es sa pura realidat, neta i esporgada.

Dues recomanacions a un brot

Dissapte passat repartírem dins LA AURORA es prospecte de sa nova edició que van a fer a Barcelona de totes ses obres des més gloriós de tots es pectes catalans Mn. Jacinto Verdaguer, una edció popular, que tothom la puga adquirir per un tres i no res, com deguéreu veure demunt es prospecte.

Avui en repartim un altre, es de ses «Obres Completes» des famosisíssim Dr. Torres i Bages, Bisbe de Vich, un des primers escriptors, no ja just de Catalunya, sino de tota l'Espanya, oracle sagrat de l'Esglesia, de la Patria i de ses nostres Lletres.

¿Que hem de dir noltros d'aqueis dos escriptos tan extraordinaris, Mn. Verdaguer i el Dr. Torres i Bages? ¿Que porem dir que expressi tot lo que ells son i representen com escriptors? Lo que porem fer i feim amb tota sa nostra ánima es recomanar an es nostros lectors que, per poc que puguen, se suscriguen an aqueixes obres a on trobarán un bé de Deu tan gros com dins pocs llibres se pot trobar.

Una altra recomanació

També mos creim an es cas de porer recomanar amb tota seguredat un llibre que acaba de publicar sa Casa-Editorial de Madrit Saturnino-Calleja Fernandez, que se diu: *España y su historia. Album Gráfico de los hechos más notables*. Son 162 planes *en quart* amb dues estampes a cada plana, estampes des diferents fets més notables de s'historia d'Espanya. De manera que se fa s'historia nostra il·lustrant-la amb lámines per que se veja més an el viu. S'historia está escrita amb bon criteri, vui dir, no es d'aequelles histories que donen cresta per ballesta, sino que hu conta tot aixi com va esser, vui dir, sa sustancia, es resum de lo que ès estat Espanya, ja que no es possible altra cosa dins un llibre just de 162 planes.

De manera que vos convé ferm prendre aquesta *Historia de España* si voleu passar gust de veure tantes de lámines de tots es fets notables de sa nostra historia, acompanyades d'un resum de cada fet d'aqueis. I llavó que es un llibre baratíssim: just costa **sis reials**. P'es betzos que comensen a anar a escola, es la nata.

Secció local

Ses Coranta-Hores de la Puríssima anaren molt bé a la Parroquia; molta de gernació a totes ses funciones, uns sermons ben avenguts, moltes de confesions i comunions. Deu faça que ses ánimes n'hagen tret molt de fruit.

—

El cel continúa estirat, sensa un nigul, tot blau, horriblement blau (11 de desembre). Sa gent ja está retgirada de tot; a moltes de bandes ja no tenen aigo per beure ni per rentar. Ets amos tenen es missatges que no saben que les han de fer fer. Gent véia no havía vist mai un temps aixi durar tant sensa ploure. Es bestiar ès per demés dir si les passa tristes.

¡Sant Cristo gloriós de Manacor! ¡compatiu-vos de Manacor i de tot Mallorca! ¡Enviau-mos una bona saó, si es que convenga! ¡A sa nostra manera de veure, convendria ferm ferm!

¡Compassió, misericordia, Sant Cristo gloriós!

—

Mos han dita per cosa certa que dimars de bon dematí ei Sr. Bal·le, acompanyat de s'Inspector de queviures, per via des municipals cridá tots es lleters de Manacor, s'entén, tots es venedors de llet. Les examinaren sa llet que duien per vendre per veure si era aixi com pertocava. No sabem quin va esser es resultat.

Es molt d'alabar aquest proceïr del Sr. Bal·le. Convé a caramull vel·lar es bé a tots es qui hu han mester. ¡Endavant, Sr. Bal·le!

Tipo-lit. Amengual i Muntaner